

Спостерігаючи в собі прояви неспокою духу, розщеплення свідомості, прояви, можна сказати, божевілля, Достоевський в творі «Злочин і кара» устами лікаря Зосимова висловив своє розуміння сутності людської душі. Герой, який дуже цікавився психіатрією і любив говорити на ці теми (автор тут іронізує), намагається якось узагальнити всі підозри у божевіллі Родіона: «...усі ми, і навіть часто майже як причинні, з маленькою лише різницею, що «хворі» дещо більше нашого несповна розуму... А гармонійної людини... зовсім майже й нема...[3, 174]». Форми й прояви двійництва у Достоевського полісемантичні та різні за своєю роллю в тексті. Образ супутника-двійника з'являється в багатьох творах письменника: «Двійнику», «Братах Карамазових», «Хазяйці», «Бісах», «Підлітку» й ін.

- 1.Булахівський Л. Мовні засоби інтимізації в поезії Тараса Шевченка / Булахівський Л. Вибрані праці : У 5 т. – К., 1977. – Т. 2. – 573с. 2. Волгин И. Последний год Достоевского / И. Волгин. – М., 1990. 3. Достоевский Ф. Собрание сочинений : В 30 т. – Л., 1973-1994. 4. Достоевская А. Воспоминания / А. Г. Достоевская. – М., 1971. – 495 с. 5. Компаньон А. Демон истории / Антуан Компаньон. – М., б/г. – 333 с. 6. Надъярных Н. Дмитрий Чижевский. Единство смысла / Н. С. Надъярных. – М., 2005. – 366 с. 7. Наєнко М. Порівняльна славістика в інтерпретації Дмитра Чижевського / М. Наєнко // Д. Чижевський. Порівняльна історія слов'янських літератур. – К., 2005. – С. 7 – 24.

*Олександр Яровий,
к. філол. наук, доц.*

«ІСТОРІЯ ІДЕЙ» ТА ВІДЧАЙ БЕЗІДЕЙНОСТІ, АБО ЧОМУ НАМ ТРЕБА ПОВЕРТАТИСЯ ДО ТРАДИЦІЇ В НАШОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ

Статтю присвячено дослідженню проблеми пошуків нових стратегій в літературознавстві. Нові підходи вимагають знання наукової традиції. Автор пропонує повернутися до кращого із попередніх епох нашої літературної науки.

Ключові слова: ідея в літературі, естетичний і етичний зміст, традиція.

Статья посвящена исследованию проблемы поиска новых стратегий в литературоведении. Новые подходы требуют знания научной традиции. Автор предлагает возвратиться к лучшему из предыдущих эпох нашей литературоведческой науки.

Ключевые слова: идея в литературе, эстетическое и этическое содержание, традиция.

The article deals with research of problem of new strategies roads in literature science. New methods require the knowledge of philological traditions. The author suggest to return for best achievement by preceding ages of science of literature.

Key words: idea in literature, aesthetical and ethical content, tradition

Введений до заголовка вислів Сергія Єфремова (який, як відомо, зазначив, що «історія літератури – це історія ідей, а не книг») не є просто красивістю чи

випадковою фразою. Міркуючи, що таке історія літератури на сучасному етапі, ми, відповідно, намагаємося зрозуміти: що є література, сучасна література? Які в ній ідеї?

І відразу, «не мудрствуя лукаво», скажемо: із онтологічними, глибокими ідеями – проблема. Дефіцит. З мистецьким втіленням – також. Якась оптимістична перспектива – теж «не має місця бути»...

Що ж таке література – для початку? В класичній культурній аксіології література невіддільна коли не від страждання, то, принаймні, від драматизму. Як писав Василь Стус в листі до дружини і сина 26 січня 1982 року, «уся література – це оповідь про трагедію. Трагедію життя, яку література вчить не відчувати як трагедію».

Це дуже глибокі слова. Не болить в земному світі тільки неживий організм, або щось позбавлене нервової системи. Так і з душею, душею поета, його емоційно-ментальною сферою. Сучасна література – кричущо «маложива», нечутлива, нездорова. Один її аспект – це нові ідеологічні тексти із дуже низьким художнім рівнем. Беруться якісь «модні» нині ходові події, постаті, явища і на рівні абсолютно соцреалістичному «оспівають». Не хочеться образити нічий національно-патріотичні почуття, але скажемо щирю правду: ця література не має ніякої вартості за хутором Михайлівським чи за станцією Чоп. Пізнавальна її цінність?.. Так для «дизнавання» є суто історичні чи філософські дослідження, є документи, набагато промовистіші й точніші... Художня цінність? – Знову ж-таки, її нема.

Інший напрямок – молодеча література дрібнотем'я та все тієї ж художньої убогості. Просто вражає її дріб'язковий егоїзм, зацикленість на плюсклому авторському «я» і нудне щоденникове і щоденне копірвання в аналізі своїх пиятик, похміль, еротичних пригод та тому подібного. Часто це – на межі непристойності або за межею. Художності, підкреслимо, – нуль.

Врешті, є ще й (найНЕчисленніша) література молодих людей, справді талановитих (про старших не говоримо), і в ній можна назвати імена і твори Василя Слапчука, Павла Вольвача, Романа Скиби, Олександра Жовни, Сергія Жадана (далеко не все), набагато молодшого Олександра Стусенка (теж не все)! Сектор справді *художньої* літератури – дуже малий, вузький.

То що вивчатиме історія літератури завтра? Які ідеї тут, у сьогоднішній, вона побачить? Які будуть її критерії навіть там, де вона побачить ідеї? (наприклад, гуманізм людини на війні в творах «афганця» Слапчука та ін.) Свого часу Юрій Лавріненко в передмові до антології «Розстріляне відродження» писав: «Мистецький критерій у красному письменстві є універсальний. Він виключає однаково як зведення літератури до ролі «служанки», так і стерилізацію її формалістичним псевдоестетизмом» [3, 15].

Традиційні літературознавці покоління Ю.Лавріненка (та навіть значно пізніші) ніколи б, навіть у страшному сні, не побачили б, що псевдоестетизм, штука для штуки, «дзеньки-бреньки» – то ще далеко не дно морального, соціального й національного падіння літератури. Літературою «виявляться» і «твори», рівні за естетизмом, пристойністю і сенсом парканним «графіті»... Ми не можемо погодитися із тезою А.Ткаченка про те, що мистецтво може бути і є

«дійовим інструментом виховання й розбещення, мобілізації й деморалізації...» [5,26]. Бо інакше ми маємо погодитися, що медицина, наприклад, є засобом і лікування, і калічення, а навчання є джерелом і знань, і невігластва... Звичайно, літературознавець тільки констатує становище речей. Але, мабуть, те, що розбещує, деморалізує, – то, скоріше, *антимистецтво*, якась паразитарна антиречовина мистецтва, і завтрашня історія літератури повинна буде вказати на цей аспект (виникнення клону-лжемистецтва) в нашому літературному сьогоденні.

Ми чомусь забуваємо, що мистецтво, в ідеалі, має сполучати красу змісту із красою форми. Для літератури немає закритих тем, але вона не повинна бути генератором мороку й адоратором потворності, констатацією стану безвиході. Все-таки суспільний оптимізм не є витвором пафосної радянської ідеології (навіть саме слово «пафос» нині вживається зовсім не в давньогрецькому і навіть не в недавньому естетологічному розумінні, а тільки як негатив...).

Іван Багряний в одній зі статей писав: коли ви любите жіночі стегна і думаєте, що поетично і страшенно важливо про це всім знати, – то помиляєтеся. «Ржіть собі, але не в літературі». Якби ж то шановний письменник українського зарубіжжя відав, що мова йде вже не тільки про стегна, і що з цього не тільки сміються, і що *це* уже якраз «в літературі»!.. Але менше з тим. Важливіше, що І.Багряний закликав літературу до оптимістичних акордів, називаючи себе прибічником здорового оптимізму. Мріяв про «літературу самоствердження нації, а не літературу саморозкладу». А що має досліджувати завтрашня історія літератури? Саме ту літературу саморозкладу. Із фальшивим квазізмстом, точніше, із його відсутністю, із абсолютною безпорадністю мислення, паралічем форми (зверніть увагу на страшенну її одноманітність у більшості представників сучасної літератури молодшого покоління, бідність хоча б віршовано-ритмічну, не кажучи вже про однотипні мовні прийоми).

А ось, коли хочете, справді «пафосна» цитата – пафосна в лапках чи без лапок: «Наша зброя – слово... Ми хочемо створювати мистецтво, яке... вселяло б бадьорість і впевненість у серця мільйонів, служило б їм радістю і перетворювало їх на справжніх спадкоємців світової культури». Ніколи не здогадаєтесь, хто це писав. Це писали не великі європейські гуманісти-демократи своїм нащадкам і громадянам «вільного світу». Ми процитували фрагмент листа радянських літераторів, учасників I з'їзду письменників СРСР, Й.В.Сталіну [1]. І для чого ми зіставляємо ці дві цитати, об'єднані темою оптимізму? Це, власне, цитати ідеологічних супротивників, ворогів, непримиренних до останньої краплі крові. Але, виявляється, естетичний критерій, краса змісту і краса форми можуть хоч десь абстрагуватися від політичного чинника, від ідеологічного вектора («критерій не політичний, а мистецький», за Лавріненком). Кнут Гамсун, він же Педерсен, був колабораціоністом у часи гітлеризму – відомий факт, як і резонанс цього факту. Так само і Гюнтер Грасс нещодавно якимось оприлюднив факт своєї причетності, вільної чи невільної, до гітлерюгенду і т. п. То чому ж ми досі, мов ті колгоспні дотепники-«поети», безіменні творці колективної, не зовсім здорової творчості про «Тичину в чамадані» і його «все гірші» вірші, – не можемо

простити «радянських віршів» дуже багатьом персоналіям, об'єктам нової історії літератури, і забуваємо про колабораціонізм інших?

Чому ми не можемо погодитися, що все-таки треба підходити з *мистецьким* лекалом-мірилом до тих творів, які несуть загальнолюдські цінності; а те прагнення оптимізму і великої мети, певного «світла попереду», радості побудови завтрашнього буття – воно, серед іншого, належить до сфери загальнолюдських прагнень і цінностей. Ті ж писання, які пропагують нищення, убивство, моральну ницість, розпусту, деградацію, людиноненависництво (байдуже, з підливою якої б ідеологічності не подавалися), – вони не можуть трактуватися як здорова нормальна література, як література «за визначенням».

Отже, тільки етичне плюс естетичне, відповідний зміст і відповідна форма. Те, що сіє зерна життя (духовного, культурного, морального), а не вбиває і розтліває його. Можливо, дещо абстрактний принцип для історії літератури, але, власне, методологічно основоположний. Не так і важко з ним підходити до оцінки художніх творів, правда ж?

Чи є в нас зараз, в сучасній українській літературі, путні романи? Одиначні. Згадаймо, як у шістдесятих роках на Заході говорили про кризу роману... а це, власне, був час розквіту роману в так званих літературах народів СРСР. Тоді ж виходить прикметна монографія В.Кожінова «Происхождение романа» (1968). Говорячи про літературу й літературознавство тієї доби, ми, на жаль, часто із купіллю, як то кажуть, виплескуємо й дитину. Звичайно, треба піддати забуттю марксистсько-ленінські ідеологічні підходи, зокрема грубу «класову» інтерпретацію подій історії, в тім числі й літературної. (Хоча, власне, і «модний» Яусс кілька десятиліть тому не проти був, аби дещо запозичити з марксизму, але то – інша справа... Те, що тут набридло, що гикається й понині – йому, можливо, видавалося свіжо-екзотичним...).

Але треба пам'ятати про значний рівень професіоналізму письменника й літературознавця радянської доби. Професіоналізм шанувався. Його можна було тільки набути працею й навчанням – купити не виходило. Зараз дилетанти поцінують дилетантів – то в них «проблем нема». Порозуміються, їх це влаштовує...

Якщо говорити про весь повоєнний час – Захід вже дуже помітно програвав у плані професіоналізму філології і взагалі того, що можна назвати «літературознавчою логікою». Те, що в нас називається історією літератури, там взагалі не існувало як предмет чи напрям вивчення. Все етнічно-«культурне» вкупі, включно із дослідженням давньогрецьких епітафій, африканських масок і заклинань бурятських шаманів, а заодно і творчості Пушкіна, Шевченка чи Гончара, могло б називатися аж надміру просто й широко, і надміру «пальцем в небо» – *культурні студії*. Принципи добору явищ, наприклад, до антологій – просто незбагненні. Хоч *вони* люблять критикувати наш «канон», але в них зате часом сусідить справжній геній національного письменства із якимсь третьорозрядним писакою-пасквілянтом... (Так і згадується німе зачудування сатирика Ф.Маківчука в нотатках після поїздки на сесію ООН наприкінці 50-х до Нью-Йорку, – коли на першій сторінці поважної півкілограмової газети «Нью-Йорк Таймс» він побачив дві абсолютно однакові за форматом фотографії:

приїжджого прем'єр-міністра і... спійманого гангстера. Це дуже дивувало «соцреалістичного» (хоч і не безталанного) письменника: як це так, на одну полицю поставлені державний діяч і злочинець!)

Дивуватися нічого, логіка західного добору нам справді незрозуміла. З особистого досвіду згадаю: коли треба було в аспірантурі зреферувати якусь книжку англійською мовою, то втрапила мені до рук в університетській бібліотеці така-собі «Style in Language» («Стиль у мові»), видана... Масачусетським технологічним інститутом. Звичайно, в літературі теж є свої технології, але добре, що автори-«словесники» – хоч не з якогось деревообробного комбінату чи машинобудівного заводу в Детройті. Рівень «стилезнавчих» банально-примітивних одкровень був передбачуваний. У нас щось би розумніше й оригінальніше написав би мій ровесник, школяр сімдесятих-вісімдесятих, у творі з літератури... Може, ми збиваємось на якийсь побутово-есеїстичний стиль, але, зрештою, ще один особистісний штрих. Знайома після поїздки до Америки 80-х передала думку «місцевих»: оте все, що закінчується у вас «в Росії» на «-логія» («-logy»), – біологія, геологія, філологія – то взагалі не наука в західному суспільстві і взагалі не фах. І нічого тут не заперечиш – в часах засилля нечуваних ще два десятиліття тому «мерчендайзерів», «аналітиків корпоративного менеджменту» та решти страхітливих західних бухгалтерсько-лихварських «професій», що прийшли на зміну нормальним вчителям, лікарям, робітникам, інженерам... В тім числі й «інженерам душ людських».

Б'ються таки більше на Сході над філологічними проблемами, питаннями історії літератури, точніше – її методології. Одна з найновіших статей, яка втрапила до поля зору – В.Полонського у «Известиях РАН». Не будучи прихильником радянської ієрархічної системи літературних цінностей, автор, проте, дуже різко критикує «англосаксонську традицію». Як симптоми «ліберального синдрому» сучасної західної університетської філології, він називає: нарочиту селективність, недовіру до устояних ієрархій, до якихось вичерпних всеоб'ємних реєстрів і конструкцій (усяка чіткість для «них» є плодом «тоталітарних» – мало не як синоніму академічних – ідеологій; перенесення акценту на маргінальне, периферійне; боязнь «гігантоманії» і вперте тяжіння до жанру збірника популярних статей, «подобранних более или менее случайно» [4,13]. Ну що сказати: суцільний постмодернізм. Нам теж тепер великого, монументального, чіткого й структуровано-продуманого – страшно. Бо – «тоталітаризм»! Бо – «гігантоманія»! Бо – «догматизація»! Краще описувати, вибачайте, власні фекалії, а потім ці описи «досліджувати». Це – «по-людськи» просто, природно, зрозуміло. І – не пафосно, головне. Не пахне й тоталітаризмом... А чим пахне – про те й пишуть у майбутніх літературних історіях...

Тільки й легшає поки, як озирнешся назад. Слава Богу, що реабілітуються колись заборонені історії літератури, яскраві, авторські, такі як С.Єфремова, Д.Чижевського; праці М.Зерова, П.Филиповича... Можна б зазирнути далі в історію і трошки погортати дещо, може, знижену стилем, біографічну, побутово-описову, але теж потрібну для повноти філологічного знання історію професора

Миколи Петрова, який був, до речі, хрещеним батьком Михайла Булгакова («Очерки из истории украинской литературы XVII-XVIII веков» и «Очерки истории украинской литературы XIX столетия»). Хоч написані вони російською мовою, але автор визнає за українською літературою право на окремішність, самостійність і самотність. Та про неї, якщо і згадують, то вкрай рідко... Широкі маси взагалі про літературу думають найменше. Наукові установи ледве виживають, часто гнані з-під високих стель у центральних кварталах, обжитих в недавньому «темному минулому» ... Коли йти за західною логікою, так наш Інститут літератури – це взагалі анахронізм, щось на зразок «Інституту дивацтв» чи «Академії фантазій». Але навіщо нам *їхня* логіка? У нас на Сході суспільства традиційно літературоцентричні, а література – антропоцентрична. І людина в ній (майже за Сковородою) – мікрокосм, малий світ, а світ у ній часто (майже за Шопенгауером) – антропокосм, подібний до великого, живого індивідуального організму.

Деякі російські літературознавці, як зазначає згаданий В.Полонський, пишуть про труднощі пошуку універсального ключа для історії літератури, тому що – яка там літературна історія, коли саме поняття *історії* скомпрометоване! Адже був уже й «кінець історії» і тепер говорять про пост-історію, а хтось каже про початок нової історії... От і розберися. Доки існує людина, людські спільноти, національна самосвідомість і загальнолюдські цінності, що, власне, найбільш укорінено в релігійних світових цивілізаціях, – до тих пір триває й історія, хто б там що не казав і які б теорії не висував. Звичайно, ніяк не підходить логіка радянського пояснення історії як боротьби за «соціальну справедливість», вчення про антагонізм експлуататорів і експлуатованих як рушійну силу (він був, є і буде, мабуть, завжди – і «зняти» його немає ніякої можливості; є тільки намагання *пом'якшити* антагонізм, як би безнадійно для нашого вуха це не звучало); не можна вибудовувати канон письменників виключно за заслугами соціальної чи й національної «ідейності». Але літературна ієрархія – це, як то кажуть, річ все одно конче потрібна. Побудова певних парадигм, рядів, обойм теж неunikна. Не можна змішувати Божий дар і яєчню, оголошувати рівність перед історією генія й графомана.

Постає також завдання подавати історію літератури в різних аспектах, різних ключах. Це може бути й історія жанрів, й історія стилів, і контекст «література і культура», «література та політика», «література – нація» і т. п. Тобто йдеться про багатовимірність, про «пучок багатоваріантних ліній розвитку», як пропонує група російських літературознавців сучасності на чолі з В.Полонським. Отже, майбутнє – за синтезом підходів. Мабуть, це найголовніший висновок.

Особливо важливими є «під-історії» жанрові та стильові. Як писав свого часу В.Ходасевич, «чем замечательнее писатель, тем настоятельнее необходимость исследовать его стиль, чтобы понять не только его литературные приемы, но и человеческую и философскую сущность» [7, 576]. Отак, не більше й не менше. Якими були масштаби літератури, такими були й масштаби літературної критики та історії (цитована праця належить до початку 30-х років).

Звичайно, в періоди революційні й пореволюційні були моменти розхитування «мертвого» академізму, який, зверніть увагу, чомусь завжди настійно асоціювався з «проклятим минулим». Невипадково Майк Йогансен у відомій, особливо тепер, своїй «мікро-поетиці» для прозаїків-початківців «Як будується оповідання. Аналіза прозових зразків» писав: «На жаль, я не історик літератури і не літературний критик. Кажу – на жаль, бо, будши б критиком чи істориком літератури, я міг би починати таку собі книжку просто з мосту якими-небудь заялзеними цитатами...» [2, 365] і т.д. Отже, цьому живому письменникові (і письменникові оригінальному, багатогранному, освіченому – як зазначав один із сучасників, «те, що він вчений, це йому плюс і водночас – лихо...»). Видається, що дослідник, академіст є такий собі патологоанатом, який підходить до живого твору, наче до анатомічного препарату, зі своїми підручковими постулатами. Але от з чим можна погодитися – це із тим, що становище літератури не можна змінити підсовуванням якогось фальсифікату, – як зараз. Кажучи словами Йогансена, «ніякі трюки, ніяке підсування гнилого барахла замість свіжих ідей» [2,365] не зможуть замінити нам тривалої роботи. Нам – це й письменникам, і літературознавцям. Одним треба на відповідному фаховому рівні писати, а іншим – на відповідному фаховому рівні це вивчати, аналізувати. Просто! Та не дуже, як бачимо...

Коротко підсумуємо всю нашу промову. Отже, що нам необхідно в процесі пригадування традиційних основ історії літератури? Пам'ятати, що мистецтво, як це не хрестоматійно й «заяложено», – це синтез змісту й форми, етичного й естетичного, яке в рухові своєму до ідеалу «кличе» до чогось кращого й людську душу, принаймні – естетичний її пласт; пам'ятати, що «західне» і в літературі, і в дослідницьких методиках часто ліпиться, мов «гранчастиє до круглого», кажучи словами І.Франка, до наших словоцентричних традицій; і тому треба дуже обережно з цим поводитися. Далі. Настійно треба реабілітувати краще і з російських впливів, і з радянської літератури та літературознавства. Щодо надпотужної російської словесності, то тут взагалі, як кажуть, не може бути двох думок: без її знання важко бути письменником із *значними*, метафізичними темами, мотивами, ідеями. Часом доходило до парадоксів, як зазначав краківський дослідник Ян Прокоп: в дореволюційних польських гімназіях вивчали російських народників, потім переймалися духом спротиву і йшли боротися з цією ж Російською імперією, виховані її ж дітьми-літераторами... але, зрозуміло, боролися з політичним устроєм, який їх не влаштовував, а не з культурою, що часто можемо помітити зараз наступне. Гетерогенність підходів, про що ми вже говорили, маючи на увазі розмаїті підходи – жанрові, стильові, соціокультурні та інші і їхній синтез.

І як найголовніше – те, про що ми досі не сказали. Всебічне сприяння (кожного з нас на своєму місці, в міру своїх скромних зусиль) відродженню літератури й літературознавства в нашому суспільстві. Ми не сіємо «на камені жито», ми тільки природно пригадуємо те, що нами катастрофічно, «нагло» і не знати чому забуто.

А тоді, дасть Бог, ми оцю прірву безчасся перелетимо й матимемо нормальну літературу як предмет вивчення для нормальної історії літератури.

Тому що, коли вірити великому філологові, людині-інституту Іванові Франку (а йому, мабуть, нема підстав не вірити у поглядах на глибинні процеси історико-літературного буття), то й сучасна доба – не виглядатиме як зовсім «непотрібний» час... (Десь і Д.Лихачов говорить про конструктивну роль хаосу: хаос, розвал, деконструкція ніби розчищують будівельний майданчик для майбутньої споруди). Так от, І.Франко писав: «Історія не знає скоків, не дає нікому дарунків. Кожний крок у ній, то результат важкої праці, жертв і змагань. Навіть те, що посторонні можуть вважати застоєм або регресом, також результат боротьби і певного зрівноваження сил» [6, 335]. А далі, між іншим, він говорив про «великі прірви», які «розтворилися» перед нашим народом: між «простим народом і інтелігенцією», між «Україною і Галичиною»... Здається, ці проблеми і зараз не надто згладилися... До них можна додати іще ряд «прірв»: в тому числі й кричущої соціальної нерівності, й неоднакових умов для освіти, і багато яких іще прірв, які «розтворилися» перед нашими сучасниками...

Але будемо оптимістами. Будемо собі працювати, аби зробити, за словами Панаса Мирного (може, й нелюбого комусь народника, але, принаймні, щирого письменника), – аби зробити нашій літературі і філологічній науці, всьому народові «добра хоч на мачину», оскільки мак – це не тільки «цінна наркосировина». Є ще різні сорти маку, які дуже добре цвітуть і по полях України, й по цілому світові. Звичайно, говоримо метафорично, сподіваючись на те, щоби свіжо, й барвисто, й ароматно цвіло наше слово і на рідних теренах, і в квітнику вселюдської культури.

1. Більшовик. –1934. – 20 серпня. 2. Йогансен Майк. Вибрані твори. – К.,2009. 3. Лавріненко Ю. Від упорядника // Розстріляне відродження. Антологія 1917-1933 років. За ред. Наєнка М. – К.,2001. 4. Полонский В. О принципах построения истории русской литературы конца XIX – первой половины XX века // Известия РАН. Серия литературы и языка. – 2009. – Т.68. – № 4. 5. Ткаченко А. Мистецтво слова. (Вступ до літературознавства). – К.,2003. 6. Франко І. З останніх десятиліть XIX в. // Літературно-критичні статті. – К.,1950. 7. Ходасевич В.Собрание сочинений: В 4-х томах. – Т.2. – М.,1996.

*Сніжана Жигун,
к. філол. наук, доц.*

«ЛАНКА»-МАРС В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У статті досліджується історія літературної організації «Ланка»-МАРС, її склад та специфіка діяльності. Її місце у літературному процесі 20-х років XX ст. визначається через протиставлення ВАПЛІТЕ. Спільними рисами естетики вважається реалістичний світогляд, ясність стилю, орієнтація на європейську та вітчизняну класику.

Ключові слова: «Ланка»-МАРС, ВАПЛІТЕ, реалізм

В статье рассматривается история литературной организации «Ланка»-МАРС, ее состав и специфика деятельности. Ее место в литературном процессе 20-х годов XX ст. определяется противостоянием ВАПЛІТЕ. Общими чертами эстетики считается реалистическое мировоззрение, ясность стиля, ориентация на европейскую и отечественную классику.

Ключевые слова: «Ланка»-МАРС, ВАПЛІТЕ, реализм